

محمد علی مهتدی

تحلیلگر مسائل بین الملل

شکی نیست که عملیات طوفان الاقصی، در همان روز نخست، شکست استراتژیک سختی به رژیم صهیونیستی وارد آورد؛ اما با گسترش جنایات و قتل عام‌های ضد بشری اسرائیل در نوار غزه، تظاهرات گسترده‌ای در سراسر جهان علیه اسرائیل به راه افتاد و در جوامع عربی و اسلامی بسیاری با فریادهای احساسی خواستار گسترش دایره جنگ، به‌خصوص در جبهه شمالی و نابودی رژیم اشغالگر شدند. اما واقعیت این است که این جنگ در پیچیده‌ترین و حساس‌ترین منطقه، در حد فاصل بین سه قاره آسیا، آفریقا و اروپا جریان دارد و از آغاز انقلاب‌های مردمی در کشورهای عربی و جنگ در سوریه و سپس در اوکراین، اینک اروپایی با غرب در فلسطین اشغالی به لوچ خود رسیده است. طبعاً تعامل نظام سلطه بین‌المللی با هر یک از کانون‌های یاد شده متناسب با نتایج هر درگیری بر هژمونی غرب و بر روندهای تاریخی و اقتصاد جهانی بوده، اما آنچه اینک در فلسطین رخ می‌دهد صرفاً تحولی با حساب سود و زیان نیست بلکه جنگی است با ابعاد وجودی که سرنوشت نظام سلطه بین‌المللی را رقم می‌زند. درست به همین دلیل است که غرب با وحشی‌گری تمام وارد صحنه شده و از هیچ جنایتی برای حفظ اسرائیل و هژمونی خود انا ندارد. غرب می‌داند که شکستش در فلسطین به معنی آغاز افول ستاره ایالات متحده آمریکا به عنوان رهبر به اصطلاح جهان آزاد، و ورود قدرت‌های جدیدی در نظام بین‌المللی با سیاست‌ها و فرهنگ‌های مختلف است و به همین دلیل می‌بینیم که غرب ناو هواپیمابر و کشتی‌های جنگی بسیاری را در آب‌های شرق مدیترانه مستقر کرده است تا روند درگیری در فلسطین را کنترل کند و در صورت نیاز، مستقیماً وارد میدان شود. رفتار غرب نشان می‌دهد که آنها از گسترش جنگ و ورود کامل اعضای محور مقاومت به‌ویژه حزب‌الله لبنان بیم دارند و لذا اتاق عملیات جنگ در واقع اتاق عملیات پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، به رهبری آمریکاست که در این کارزار با دقت و حسابگری عملکرد ارتش صهیونیستی و هر یک از دیگر نیروهای عضو را تعیین می‌کند. در مقابل، محور مقاومت نیز اتاق عملیات نظامی خود را دارد با شرکت نمایندگان همه اعضای محور که شبانه‌روزی همه جزئیات و تحولات در صحنه‌های مختلف میدانی و غیرمیدانی را با دقت تمام دنبال می‌کند و می‌داند که وارد جنگی سرنوشت‌ساز شده است و هر حرکت حساب نشده‌ای ممکن است به جنگی فراگیر و غیر قابل کنترل بینجامد. تصمیم‌گیران در این اتاق می‌دانند که این جنگ صرفاً در نوار غزه نیست چرا که در شرق مدیترانه ناوگان غرب حضور یافته و در شمال نیز در بند طرطوس سوریه، نیروهای روسیه در پایگاه دریایی حضور دارند و چین نیز تعداد کشتی جنگی به منطقه فرستاده است. در این شرایط، اتاق عملیات مقاومت با عقلانیت و با آرزای تمام تصمیمات مقتضی را در هر مورد اتخاذ می‌کند: زیرا تراکم تجربه‌های گذشته نشان داده است که نباید تسلیم واکنش‌های احساسی شود بلکه رسیدن به هدف اصلی یعنی به زانو در آوردن نظام سلطه بین‌المللی، مستلزم تعیین مراحل مختلف در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و نظامی است و در هر مرحله، مقاومت باید امتیازهایی کسب کند تا در نتیجه انباشت این امتیازها، قدرت بزرگی برای رویارویی با هژمونی غرب و فروپاشی خط مقدم آن یعنی رژیم صهیونیستی فراهم‌آید و این همان است که سید حسن نصرالله، دبیر کل حزب‌الله لبنان، در سخنرانی اخیر خود مورد تأکید قرار داد. در عین حال، مقاومت می‌گوید بیش‌ترین امتیازات را برای مقاومت فلسطین به دست آورد تا فشار رژیم صهیونیستی و غرب بر مردم فلسطین را کاهش دهد و پیروزی اعجاب‌انگیز مقاومت فلسطین در ۱۵ مهرماه حفظ شود و امتیازات دیگری بر آن افزوده شود. به این دلیل، در شرایط کنونی، حزب‌الله در جبهه شمال، به شکل تدریجی عملیات خود را گسترش می‌دهد و تاکنون توانسته است حدود یک سوم نیروی نظامی صهیونیستی را به سمت شمال بکشد تا فشار از روی غزه کاهش یابد و برای تحقق این هدف حدود ۷۰ شهید داده است. همچنین نیروهای مقاومت در عراق و سوریه بر به‌های سختی به پایگاه‌های آمریکایی وارد آورده‌اند. در همین حال انصارا، یمن هم به شکل موثری در دریای سرخ وارد عمل شده و ضربات خود را به جنوب فلسطین اشغالی روانه کرده است. همه این عملیات در حالی صورت می‌گیرد که سید حسن نصرالله تأکید کرده است که همه گرپنه‌ها روی میز است و مقاومت حتی برای مقابله با ناوگان آمریکاد در شرق مدیترانه نیز آمادگی بر برنامه دارد. سرانجام باید دانست که هدف کنونی و مرحله‌ای محور مقاومت، آتش‌بس در غزه و پایان دادن به کشتار ساکنان این باریکه است و آمریکا و رژیم صهیونیستی که تاکنون نتوانسته‌اند در مقابل ضرباتی که روز آغاز جنگ از سوی مقاومت اسلامی حماس به آنها وارد آمده دستاوردی کسب کنند، به سادگی زیر بار آتش نمی‌روند. منطقه اینک، با معادله پیچیده‌ای شامل فشارها و فشارهای متقابل روبه‌رو است، اما آنچه مسلم است اینکه نابودی رژیم غاصب و به زانو درآوردن هژمونی غرب و تغییر نظام بین‌المللی و روی کار آوردن نظام عادلانه‌گرا، تنها وظیفه محور مقاومت نیست و چنین هدفی باید با تشریک مساعی بسیاری از جوامع و کشورها و آزادخواهانی که از نظام ظلم کنونی آسیب دیدند، محقق شود.

بازار ثبات پیدا کند، انتخابات پر شور می‌شود

یک فعال سیاسی اصولگرا درباره رقابتی و پرشور شدن انتخابات مجلس اظهار داشت: اگر دولت ۲ کار انجام دهد خیلی باعث می‌شود جامعه به‌ویژه اقشار کمرآمد ترغیب به حضور در پای صندوق‌های رأی شوند. نخستین موضوع تصمیم‌گیری قاطع درباره صنعت خودرو کشور و موضوع دوم ثبات در وضعیت سفره‌های مردم است. علی یوسف‌پور با بیان اینکه همه اقشار جامعه با موضوع خودرو در ارتباط هستند، افزود: ۳ سال است که موضوع واردات خودرو به سرانجام نرسیده و مجلس یازدهم نیز که به این موضوع ورود کرد، کار را به سایپا و ایران خودرو سپرد. کجای دنیا یک تولیدکننده خودش واردات نیز انجام می‌دهد. وی با اشاره به بی‌ثباتی در بازار خودرو، مرغ، گوشت و تخم مرغ اظهار کرد: هم‌اکنون مسئول واردات نمدادهای دامی خود دولت است، این کار باید به بازرگانان و تجار سپرده شود؛ وقتی دولت خودش وارد کننده نهادهای دامی است و در توزیعش نیز با مشکل مواجه می‌شود، کار را به خود مردم بسپارد چون ضمن آنکه سطح تصدی‌گری‌هایش کاهش می‌یابد جلوی فسادهای زیادی نیز گرفته خواهد شد. وی افزود: اگر دولت بتواند به بازار خودرو، گوشت، مرغ و تخم مرغ ثبات ببخشد قطعاً انتخابات پرشور می‌شود.

شورای نگهبان سعه‌صدر بیشتری از خود نشان بدهد

دستگاه اجرایی تلاش بیشتری برای حل مشکلات مردم داشته باشد

دشمن در کمین است تا ایران را وارد جنگ کند

آرمان ملی – احسان انصاری: «توصیه بنده در مرتبه اول سعه‌صدر نهادهای نظارتی در موضوع رد صلاحیت‌هاست که این روزها نیز با واکنش‌هایی همراه بوده است. در این زمینه شورای محترم نگهبان وظیفه سنگینی دارد. این شورا باید مصلحت کشور و آینده کشور را در نظر بگیرد و اجازه بدهد افراد صالح و متعهد در از توانایی خدمت به مردم بر خوردار هستند و می‌توانند در کاهش مشکلات مردم نقش موثری داشته باشد در انتخابات حضور پیدا کنند. در واقع شورای نگهبان باید سعه صدر بیشتری در موضوع تأیید صلاحیت‌ها داشته باشد و شرایطی را به وجود بیاورد که بهترین و شایسته‌ترین افراد در انتخابات حضور داشته باشند. نباید شرایط به سمتی حرکت کند که مبانی حضور افراد در انتخابات همراهی و همکاری با یک جریان خاص باشد و دیگر جریان‌ها و نحله‌های فکری به دلیل اختلاف سلیقه در انتخابات حضور نداشته باشند.»
جملات ذکر شده دیدگاه‌های حجت‌الاسلام محمد اشرفی اصفهانی، نماینده دوره دوم و سوم مجلس شورای اسلامی و فرزند شهید آیت‌الله اشرفی اصفهانی در گفت‌وگو با «آرمان ملی» است. اشرفی اصفهانی در این گفت‌وگو به مهم‌ترین چالش‌های پیش روی انتخابات کشور پرداخته که در ادامه می‌خوانید.

با توجه به اینکه در ماه‌های آینده انتخابات مجلس برگزار خواهد شد به چه میزان شرایط برای حضور حداکثری مردم در انتخابات فراهم می‌بینید؟
اگر واقع بینانه به وضعیت امروز جامعه نگاه کنیم متوجه می‌شویم که فضایی که امروز در جامعه نسبت به انتخابات وجود دارد سرد است و ریشه این وضعیت نیز اقتصاد کشور و چالش‌های معیشتی است که مردم با آن مواجه هستند. امروز مردم در شرایط سختی زندگی خود را می‌گذارند و تنها کاری که از دست آنها بر می‌آید مقاومت در مقابل چنین شرایطی است. در روایت‌های اسلامی بارها درباره مبارزه با فقر و رسیدگی به امور اقتصادی و معیشتی مردم تأکید شده است. پیامبر اسلام(ص) می‌فرماید: «کاد الفقر أن یكون کفراً» که به معنای این است که در جامعه‌ای فقر وجود داشته باشد کفر به وجود می‌آید.» بدون تردید اگر راه‌حلی برای چالش‌های اقتصادی اندیشده نشود روی فضای انتخابات تأثیر گذار خواهد بود. این در حالی است که مقام معظم رهبری بارها روی موضوع اقتصاد و ضرورت رسیدگی بیشتر به این وضعیت تذکرات لازم را داده‌اند. انتخابات هم ساله سرنوشت سازی است و آینده کشور را تعیین می‌کند. به همین دلایل نباید شرایط به شکلی رقم بخورد که مشکلات معیشتی روی فضای انتخابات تأثیر منفی بگذارد. در اسفند ماه علاوه بر انتخابات مجلس شورای اسلامی انتخابات مجلس خبرگان نیز برگزار خواهد شد که از اهمیت زیادی برخوردار است. این در حالی است که در شرایط کنونی فضای انتخاباتی در کشور سرد است و در چنین شرایطی نمی‌توان چشم‌انداز مناسبی را برای حضور مردم در انتخابات در نظر گرفت. در ماه‌های باقی مانده باید شرایط به شکلی رقم بخورد که شرایط برای حضور مردم در انتخابات فراهم شود و این مهم حاصل نمی‌شود جز حل مشکلات معیشتی مردم و یا کاهش آن. اگر میزان مشارکت مردم نیز در حد انتظار نباشد نمی‌توان به شکل گیری یک مجلس توانمند که بتواند مشکلات مردم را کاهش بدهد امیدوار بود. بنده با اقشار مختلف مردم در ارتباط هستم و اغلب کسانی که در این زمینه صحبت می‌کنند رغبت و علاقه زیادی برای حضور در انتخابات ندارند که این خوب نیست و باید برای آن چاره اندیشی شود.

آیا اراده‌ای برای حل مشکلات معیشتی مردم مشاهده می‌کنید؟

این وظیفه‌ای است که برعهده دستگاه اجرایی کشور است و دستگاه اجرایی باید تلاش خود را بیشتر کند تا مشکلات معیشتی مردم کاهش پیدا کند. مردم نیز باید در صحنه حضور داشته باشند و در انتخابات مشارکت داشته باشند.

مردم عزیز ایران همه چیز خود را برای انقلاب و نظام فدا کرده و همگی پیرو راه شهدا هستند. به همین دلیل دستگاه اجرایی کشور باید همت و تلاش بیشتری برای حل مشکلات مردم داشته باشد. فضای اقتصادی کشور باید مطمئن باشد که مردم بداندند آینده خوبی دارند و می‌توانند برای آینده برنامه ریزی کنند. در چنین شرایطی است که می‌توان نسبت به مشارکت بالای مردم در انتخابات امیدوار بود. بدون تردید اگر آسیبی به کشور وارد شود همه ضرر خواهند کرد و همه زخمتا و خون‌هایی که داده شده از بین خواهد رفت. در شرایط کنونی که دشمنی اسرائیل برای مردم فلسطین و مسلمانان جهان و عیان و آشکار شده و اسرائیل در حال کشتن غیر نظامیان و افراد بی‌گناه در نوار غزه است شرایط سخت شده است. در شرایط کنونی اسرائیل به دنبال بهانه است و تلاش می‌کند به هر قیمتی شده پای ایران را به این معر که بکشد. امروز دشمن در کمین است و قصد دارد به هر شکلی که شده با بهانه‌هایی مانند حضور نیروهای طرفدار ایران در منطقه و یا مبارزه با محور مقاومت به ایران ضربه بزند. در چنین شرایطی همه ملت‌های مسلمان باید در مقابل این جنایت‌ها به پاخیزند و اجازه ندهند که رژیم غاصب صهیونیستی به جنایت‌های بی‌رحمانه خود ادامه بدهد. ما امیدواریم که این جنگ در نهایت به سود اسلام و نابودی اسرائیل خاتمه پیدا کند.

نهادهای نظارتی و رویکردی که می‌توانند در پیش بگیرند به چه میزان می‌تواند در افزایش میزان مشارکت مردم تعیین‌کننده باشد؟

توصیه بنده در مرتبه اول سعه‌صدر نهادهای نظارتی در موضوع رد صلاحیت‌هاست که این روزها نیز با واکنش‌هایی همراه بوده است. در این زمینه شورای محترم نگهبان وظیفه سنگینی دارد. این شورا باید مصلحت کشور و آینده کشور را در نظر بگیرد و اجازه بدهد افراد صالح و متعهد که از توانایی خدمت به مردم برخوردار هستند و می‌توانند در کاهش مشکلات مردم نقش موثری داشته باشند در انتخابات حضور پیدا کنند. در واقع شورای نگهبان باید سعه‌صدر بیشتری در موضوع تأیید صلاحیت‌ها داشته باشد و شرایطی را به وجود بیاورد که بهترین و شایسته‌ترین افراد در انتخابات حضور داشته باشند. نباید شرایط به سمتی حرکت کند که مبانی حضور افراد در انتخابات همراهی و همکاری با یک جریان خاص باشد و دیگر جریان‌ها و نحله‌های فکری به دلیل اختلاف سلیقه در انتخابات حضور نداشته باشند. اگر شورای نگهبان به این نتیجه رسید که فردی صلاحیت حضور در انتخابات را دارد حتی اگر در جبهه مقابل نیز حضور داشته

شورای نگهبان باید سعه‌صدر بیشتری در موضوع تأیید صلاحیت‌ها داشته باشد و شرایطی را به وجود بیاورد که بهترین و شایسته‌ترین افراد در انتخابات حضور داشته باشند. نباید شرایط به سمتی حرکت کند که مبانی حضور افراد در انتخابات همراهی و دیگر جریان‌ها و نحله‌های فکری به دلیل اختلاف سلیقه در انتخابات حضور نداشته باشند. اگر شورای نگهبان به این نتیجه رسید که فردی صلاحیت حضور در انتخابات را دارد حتی اگر در جبهه مقابل نیز حضور داشته باشد باید شرایط حضور وی را در انتخابات فراهم کند. در مقابل اگر فردی صلاحیت حضور در انتخابات را ندارد اما در جریان همراه قرار دارد نباید در انتخابات حضور داشته باشد

اسرائیل می‌خواهد به هر قیمتی پای ایران را به معر که بکشد

دستگاه اجرایی تلاش بیشتری برای حل مشکلات مردم داشته باشد

دشمن در کمین است تا ایران را وارد جنگ کند

فضایی که امروز در جامعه نسبت به انتخابات وجود دارد سرد است و ریشه این وضعیت نیز اقتصاد کشور و چالش‌های معیشتی است که مردم با آن مواجه هستند. امروز مردم در شرایط سختی زندگی خود را می‌گذارند و تنها کاری که از دست آنها بر می‌آید مقاومت در مقابل چنین شرایطی است. در روایت‌های اسلامی بارها درباره مبارزه با فقر و رسیدگی به امور اقتصادی و معیشتی مردم تأکید شده است

باید شرایط حضور وی را در انتخابات فراهم کند. در مقابل اگر فردی صلاحیت حضور در انتخابات را ندارد اما در جریان همراه قرار دارد نباید در انتخابات حضور داشته باشد. عملکرد شورای نگهبان در برخی مقاطع به شکلی بوده که با سولاتی همراه بوده است. نمونه بارز این مسأله در انتخابات ریاست جمهوری گذشته بود که چهره‌های شناخته شده و انقلابی که سابقه درخشانی در مسئولیت‌های اجرایی داشتند به دلایل نامشخص توسط شورای نگهبان رد صلاحیت شدند. این وضعیت درباره انتخابات مجلس خبرگان نیز وجود دارد. در زمان حضرت امام که بنده نیز کاندیدای مجلس خبرگان بودم ملاک تأیید صلاحیت افراد این بود که سه نفر از اساتید بزرگ حوزه صلاحیت فرد را تأیید کنند. این در حالی است که در دوره قبل که قرار بود انتخابات مجلس خبرگان برگزار شود شورای نگهبان در برنامه‌ای جدید عنوان کرد افراد باید آزمون بدهند و در صورتی که نمره قبولی از این آزمون دریافت کنند می‌توانند در انتخابات حضور داشته باشند. واقعیت این است که تحت این عنوان افرادی را رد صلاحیت کردند.

با توجه به شرایط موجود چشم‌انداز انتخابات آینده را چگونه می‌بینید؟
ما باید تلاش کنیم انتخاباتی پر شور و با مشارکت بالا برگزار کنیم و این وظیفه همه ماست. با این وجود مشکلات اقتصادی دامنگیر جامعه ما شده است. در چنین شرایطی مردم صبر و شکیبایی خودشان را نشان می‌دهند و حاضر نیستند خدای ناکرده لطماتی به انقلاب وارد شود. چون بالآخره این انقلاب دستاوردهای بالایی داشته و بزرگانی را در این راه تقدیم کرده و صدها هزار شهید داده‌ایم. باید خون‌های این عزیزان را حفظ کنیم نه اینکه خدای ناکرده کاری کنیم که جوانان ما از این مسیر برگردند. اغلب اقشار جامعه در وضعیت نامناسب اقتصادی به‌سر می‌برند و تنها عده محدودی در رفاه هستند. در نتیجه قشری از مردم در معرض آسیب‌های جدی اقتصادی قرار گرفته‌اند و زندگی آنها با مخاطراتی همراه شده است. امروز جوانانی در جامعه ما وجود دارند که به دلیل بیکاری و مشکلات زندگی موفق نشده‌اند ازدواج کنند و سن آنها از حد معمول بالاتر رفته است. نرخ مسکن در کشور به اندازه‌ای در حال رشد است که دستیابی به مسکن برای بسیاری از جوانان به آنها آرزوی تبتدل شده است. اگر در گذشته خرید مسکن برای جوانان سخت و دشوار بود امروز اجاره منزل نیز برای جوانان دشوار شده است. مدیریت اجرایی برنامه‌ریزی دقیقی برای مقابله با تحریم‌ها نکرده است. شاید اگر برنامه‌ریزی دقیق‌تری در این زمینه صورت می‌گرفت و پیش‌بینی‌های لازم صورت می‌گرفت تحریم‌ها تا به این اندازه در زندگی مردم تأثیر نمی‌گذاشت. اگر ما به دنبال این هستیم که میزان مشارکت مردم در انتخابات افزایش پیدا کند در ابتدا باید مشکلات معیشتی و اقتصادی که در اولویت مردم را حل کنیم. از سوی دیگر باید اجازه بدهیم افراد متعهد و صالح از جریان‌های مختلف فکری و سیاسی در جامعه حضور داشته باشند تا انگیزه مردم برای حضور در انتخابات افزایش داشته باشد.

مساله تونل‌های حماس از سال‌ها قبل به مسأله اساسی ارتش اسرائیل در مواجهه با این گروه قرار گرفته است. تحلیلگران غربی می‌گویند هدف قرار دادن تونل‌ها تنها راه برای اسرائیل برای دستیابی به هدف خود برای خنثی کردن توانایی‌های نظامی حماس است. اما خطر بزرگ پیشروی آنها، تهدید جانی اسرائی است که در این تونل‌ها قرار دارند. اعتقاد بر این است که سیستم تونل که در محاوره به‌عنوان «متروی غزه» می‌گویند، بیش از ۱۶۰ کیلومتر طول دارد و بسیاری از گذرگاه‌ها بیش از ۳۰ متر زیر زمین هستند. تونل‌ها مهم‌ترین دارایی حماس است که به این گروه اجازه می‌دهد محور مقاومت بتواند سلاح‌ها را آزادانه به زیر زمین منتقل کند. این تونل‌ها به حماس مزیتی تاکتیکی می‌دهد، زیرا با ورود نیروهای اسرائیلی به غزه به حماس فرصت داد تا از طریق تونل‌ها علیه اسرائیلی‌ها کمین کنند، روتیزر گزارش داد که تونل‌ها به آنها اجازه می‌دهد، به‌عنوان مثال، «یک موشک را از یک خروجی کوتاه تونل شلیک کنند و سپس پنهان شوند، سپس در ورودی تونل دیگری ظاهر شوند و دوباره حمله می‌کنند.» استراتژیست‌های نظامی معتقدند جنگ در تونل، مانند مبارزه در زیر آب است زیرا رادیوهای مخابراتی و تجهیزات دید در شب در آن کار نخواهد کرد. سربازان باید سلاح‌ها و تجهیزات مختلفی را برای جادادن در فضاهای کوچک حمل کنند. آکسبزن ممکن است محدود باشد. همچنین مبارزه در تونل شامل یک مبارزه خطرناک است که اکثر سربازان به آن عادت ندارند و چون اسرائیل نضوری از مقیاس کامل و نقشه تونل‌ها ندارد، آسیب‌پذیری آنها را افزایش می‌دهد. همچنین این مأموریت زمانی پیچیده می‌شود که تونل‌ها در زیر مناطق غیرنظامی متمرکز قرار داشته باشند.

چگونه آمریکایی‌ها با تونل‌ها در جنگ ویتنام مقابله کردند؟

حفر تونل برای اهداف نظامی مفهومی است که در زمان اختراع باروت، تونل‌ها را به ظرفیتی برای ورود به قلعه‌های دشمن یا ترک شهرهای محاصره شده امکان‌پذیر می‌کرد. تحول تونل‌ها در جنگ جهانی اول به اوج خود رسید و تونل‌ها در جنگ میان بریتانیا و آلمان در جبهه غربی و ایتالیا و اتریش – مجارستان در جبهه شرقی، نقش مؤثری ایفا کردند. این در حالی بود که چین از تونل‌های برای دفاع از خود در مقابل تهاجم ژاپن در دهه ۱۹۳۰ استفاده کرد. ژاپنی‌ها از تونل برای دفاع از جزایر اشغالی اقیانوس آرام در برابر تهاجم متفقین استفاده کردند و تلفات زیادی را به تنفنگران دریایی آمریکا و نیروهای متفقین تحمیل کردند. در آخرین نمونه استفاده تونل‌ها در جنگ، ویتنامی‌ها زمانی که با ایالات متحده می‌جنگیدند، از تونل‌هایی برای حرکت در اطراف پایزیر دشمنان خود، فرار از محاصره در یک نقطه و حملات غافلگیرانه در نقاط دیگر استفاده می‌کردند. هر ارتشی که تونل‌ها به دست در تونل‌ها با دشمن بجنگد، به‌سرت متوجه شد که سربازان معمولی برای این کار تخصصی مؤثر نیستند. برای نمونه در سال ۱۹۱۴، بریتانیا باطریق به استفاده دمکنچیان و آموزش آنها برای وظایف نظامی کرد. سپس نیروهای ویژه‌ای متشکل از سربازانی ایجاد کرد که قد آنها زیر ۱۶۰ سانتی‌متر بود و آنها به جای خدمت در واحدهای منظم در جنگ‌های واحدی مانند به کارگیری می‌شدند. یکی از معروف‌ترین این واحدها، متخصصان جنگ زیرزمینی – به موش‌های تونل معروف شدند – که بهین راستا اسرائیل برای اولین بار تونل‌های غزه را در طول انتفاضه اول در سال ۲۰۰۵-۲۰۰۲ کشف کرد و تصمیم گرفت واحدهای مناسب برای این موقعیت ایجاد کند. این تحول مشخصاً وجود مهارت‌های فنی و تجهیزات تخصصی، حتی نیروهای مسلح و آموزش دیده‌ی باید آموزش‌های تخصصی را برای جنگ در تونل‌ها ببینند. از این رو ارتش اسرائیل در سال ۲۰۰۴ واحدی به‌نام راسوها (سامور) که اولین کماندوهای جنگ تونل در اسرائیل بودند، ایجاد کرد.

تونل‌ها در غزه: از انتقال کالا تا کارکرد نظامی
تونل‌های غزه قبل از حماس و در دهه ۱۹۸۰ ایجاد شد. زمانی که برای اولین‌بار در زیر مرز مصر از آن برای انتقال کالا استفاده می‌شد. اما به‌مرور فلسطینی‌ها به دریافت‌کردن به جز امتداد ساحل که خاک شنی و کاملاً نامناسب برای حفاری بود، بقیه زمین غزه سرشار از خاک رس است و در آن به‌طور کلی حفاری نیازی به پشتیبانی پیچیده نباشد و آسان بود. این ماجرا باعث شد تا فلسطینی‌ها با گذشته زمان دریابند که تونل‌ها می‌توانند استفاده نظامی داشته باشند و از تونل‌ها برای گسترش شبکه در زیر غزه استفاده کردند. هنگامی که حماس قدرت را به دست گرفت، این تلاش نقش استراتژیکی پیدا کرد و تونل‌ها بیشتر گسترش یافتند. در چنین شرایطی حماس در حال حاضر دست بالا را در برابر اسرائیل دارد؛ زیرا آنها خودشان تونل‌ها را حفر کردند، بنابراین آنها بیش از هر کسی می‌دانند گسترش تونل‌ها از چه نواحی بوده است. این مزیت برای حماس، نقشه‌برداری از تونل‌ها را برای اسرائیل به سربازان بیشتری نیازمند کرده تا به داخل آنها بزنند و آنها را بررسی کنند. اجزای زیرساختی یک تونل جنگی
اسرائیلی‌ها مدعی‌اند که ۱۲۰۰ تونل در غزه وجود دارد و از عناصر زیر تشکیل شده‌است: واحد فرماندهی و ارتباط مخابراتی که قلب تونل است از طریق تلفن‌های سیمی ارتباط بین فرماندهی و نیروها را برقرار می‌کند. سوخت، آب، غذا، اما همچنین سلاح و قطعات موشک وظیفه دومی است که تونل‌ها برعهده دارند. درنات‌کات از شمال سینا وارد تونل‌ها شده و ذخیره می‌شود. ژنراتورها برق را برای روشنایی، تهویه و سایر سیستم‌های حیاتی فراهم می‌کنند. در این شرایط، ذخایر جیره‌بندی شده تا چهار ماه تخمین زده می‌شود.